Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII Ч. 81. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК П'ЯТНИЦЯ, 1-го ТРАВНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK FRIDAY, MAY 1, 1981 No. 81. VOL LXXXVIII

Державність України буде темою конференції

Торонто, Канада (О.С. Підгайний). — В суботу, 9-го травня ц.р., тут в залі Інституту св. Володимира о год. 9:30 рано розпічнеться наукова конференція, що її влаштовує Інститут ім. Симона Петлюри для обговорення тем української державности у XX столітті.

Доповідачем на конференції будуть: Оксана Бризгун-Соколик, публіцистка і громадська діячка, яка говоритиме на тему „Симон Петлюра — характеристика і інтерпретація"; про Симона Петлюру, як державного мужа говоритиме ред. Володимир Біляїв, публіцист і один з провідних діячів Державного Центру УНР; про післяреволюційні повстання, Зимовій похід, селянські спротиви, які були тісно пов'язані з продовженням визвольної боротьби, доповідатиме д-р Юрій Кульчицький з Янгставнського університету; проф. Ярослав Рудницький, директор Інституту ім. Симона Петлюри і президент УММАН, обговорюватиме питання екзильних урядів у міжнародному праві, тема його доповіді звучатиме: „Становище екзильних урядів, як міжнародна проблема"; про відновлення української державности Актом 30-го червня 1941 року говоритиме д-р Анатолій Бедрій.

Програмову доповідь про завдання Інституту ім. Симона Петлюри виголосить президент цього Інституту проф. д-р Олег С. Підгайний. Того ж вечора відбудуться товариські зустрічі членів та приятелів Інституту, а чергового дня, тобто 10-го травня, о год. 3-ій по полудні торонтонська громада відзначить роковини Головного Отамана С.Петлюри ювілейною академією.

Відбулися Загальні Збори Монтреальської Округи УНС

Монтреаль, Кве. (А.Гладилович). — У понеділок, 23-го березня ц.р., відбулися тут у Пластовому Домі річні загальні збори Монтреальської Округи УНСоюзу.

Текля Мороз

Головою президії зборів був Євген Орищук, протоколювала Віра Баніт. На зборах були заступлені такі Відділи: 434, 448, 465, 471, 473 і 475. Звітували — скарбник Павло Дубас, секретар Осип Дячишин і голова Окружного Комітету головна радна УНС Текля Мороз. У своєму звіті Т.Мороз згадала, що вона при різних нагодах заступала справи УНС. Вона склала подяку тим відділам, що придбали для УНС нових членів. Збільшення числа членів — це заслуга активних секретарів Відділів. З-поміж них Олександра Дольницька (434-ий Відділ) придбала 27 членів; Т.Мороз (465-ий Відділ) — 18 членів; Дарія Манило (474-ий Відділ) — вісім членів; Микола Андрухів (471-ий Відділ) — три члени, і Оля Плешкевич та Микола Перейма (448-ий Відділ) — два члени. В загальному шість Відділів Округи придбали 67 членів. На жаль, Відділи 492-ий в Оттаві й 475-ий у Монтреалі не здобули ніодного члена. Т.Мороз заохочувала присутніх на зборах брати собі приклад із 434-го Відділу, де не тільки його секретарка здобула найбільше в Окрузі число нових членів, а й інші члени Управи — Адольф Гладилович, Михайло Дідух, Бронислава Мельник і Богдан Тимиць — придбали кількох членів. Подякувала Т.Мороз також делегатам Округи до місцевого Відділу Комітету Українців Канади — М.Дідухові й О. Дячишинові за їхню працю в КУК, де О.Дячишин, крім того, є технічним редактором двомісячника „Бюлетень", що його видає місцевий Відділ КУК, і членом дирекції Відділу Канадської Фундації ім. Т.Шевченка.

На внесок члена Контрольної комісії М.Дідуха, уділено Управі абсолюторію, після чого вибрано нову Управу в такому складі: Текля Мороз — голова; Осип Винницький — заступник голови; Осип Дячишин — секретар; Павло Дубас — касир; Олександра Дольницька — організаційний референт; вільні члени — Віра Баніт, Євгенія Лесюк, Михайло Карпінський, Микола Перейма і Михайло Плешкевич. До Контрольної комісії ввійшли — Микола Андрухів, Адольф Гладилович і Євген Орищук. Делегатами до Відділу КУК залишилися Михайло Дідух і Осип Дячишин.

У дискусії голова Окружного Комітету Т.Мороз закликала Відділи Округи до посиленої праці в новому передконвенційному діловому році. Дискутанти жалілися, що Головна Канцелярія УНС часто не відповідає на листи Управ Відділів, що пошта доручує „Свободу" з великим запізненням, і що адміністрація щоденника деколи висилає по кілька разів пересторогу про незаплачену передплату тим особам, які передплату вже заплатили.

ПАСТИРСЬКЕ ПОСЛАННЯ

ВЛАДИК УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В З'ЄДИНЕНИХ СТЕЙТАХ АМЕРИКИ У 18-ИЙ СВІТОВИЙ ДЕНЬ МОЛИТОВ ЗА ПОКЛИКАННЯ

Дорогі в Христі Браття і Сестри!

У неділю, 10-го травня ц.р., в День Матері Католицька Церква буде відзначувати 18-ий Світовий День Молитов за покликання.

Наш Спаситель Ісус Христос довірив обов'язок голосити людству Євангеліє невеликому числі людей, яких є небагато і вони недосконалі. Він напоминав це „мале стадо", щоб не боялось (Лк. 12:32), бо при Його постійній помочі (Мт. 28:20), вони подолають світ. (Ів. 16:33).

Жниво в Божому царстві є велике, але на початку робітників є мало. Дійсно ніколи не було їх багато, щоб по-людськи беручи, було вистачаючо. І Христос нас остерігає перед цим, коли закликає нас просити Господа жнив, щоби післав робітників зібрати Його жниво (Мт. 9; 37-38).

Ці слова можуть бути також примінені сьогодні, як і в часах Христа Господа. В наших Епархіях в З'єдинених Стейтах Америки, де потреба достаточного числа священиків відчувається так пекучо, ми з болем і страхом наголошуємо правдивість цих слів Христа Спасителя: „Ниви вже для жнив доспіли" (Ів. 4:35). Після війни іміграція подвоїла число українців в Америці. Нові парафії були основані і величаві церкви побудовано, щоб обслужити духові потреби вірних, але на жаль, немає вистачаючого числа священиків, щоб в тих церквах служили. Яких 70 відсотків наших священиків є віком понад 70 років. Замало висвячується річно священиків, щоб можна було обслужити опорожнені парафії через смерть душпастирів.

Дивлячись на це, з острахом питаємось, якщо так дальше буде, то що станеться із нашою Українською Католицькою Церквою не тільки тут в Америці, але також в інших країнах, де поселились українці. Цей брак є не тому, що наші Єпископи і священики не молились і не трудились для справи покликань. Вони проповідували в церквах, вони особисто заохочували молодь вступати в духовний стан чи до сестер, вони друкували відповідну літературу про покликання, вони висилали священиків до парохій, щоб шукали надійних кандидатів, вони збільшили видатки на семінарії так, що вони є тепер найкращими в порівнянні до інших. Не зважаючи на це — тільки мале число молоді пішло за закликом Христа. Це правда, що не кожний молодець чи дівчина мають покликання, але ми знаємо, що кожна ґенерація має достаточне число покликань, яке відповідало б потребам Церкви. Чому мало б бути інакше в Українській Церкві? Чому так є, що молоді люди вибирають служіння „іншим богам", записуючись на такі студії, які їм будуть ґарантувати вигідне життя у добробуті повне всякого добра, які тільки світ має. Одначе про це, що нашим людям найбільш потрібно — це повних посвяти священиків — вони цілком забувають.

Очевидно, що ми чуємо від людей з кожного боку, навіть від тих молодих хлопців і дівчат про яких йде мова, про потребу священиків, що говорять плавно українською мовою, які мають велике богословське знання, непересічний організаційний хист, які є блискучими проповідниками, священиків, які знають як доступити до всіх верств суспільства, до дітей і старших, до багатих і тих, які живуть із суспільної допомоги. Але ті всі люди, які є вповні свідомі цих потреб, заохочують своїх дітей бути лікарями, адвокатами, інженерами і професорами — всім і вся — але рішуче не священиками, монахами, чи монахинями. Чому? Причини цього — різні і не одні, але найчастіше чується, що священство є бідно винагороджуване. Вони забувають на слова Спасителя: „Не збирайте собі скарбів на землі де міль і хробацтво нівечить, і де підкопують злодії і викрадають. Збирайте собі скарби на небі, де ні міль, ані хробацтво не нівечить і де злодії не пробивають стін і не викрадають. Бо де твій скарб, там буде і твоє серце". (Мт. 6:19...)

Наколи зусилля наших Єпископів і праця парафіяльних священиків і кампанія за покликання не має великих успіхів, то розв'язка мусить бути де інакше. Правдоподібно, тому, що ми не чуємо слів нашого Спасителя і не звертаємо на них уваги. Тож послухайте їх знову:

„Просіть, отже Господаря жнив, щоб вислав робітників на свої жнива". Мт. 9:38).

Виглядає, що забагато полягаємо на людські зусилля, забуваючи, що в справі покликань, Сам Господь має останнє слово. Тому то нічого дивного, що Ісус Христос не сказав своїм ученикам працювати над покликанням, тільки сказав їм молитись за покликання.

Покликання — означає самозречення, це значить жертва, а це означає вибрати радше внутрішній спокій, як зовнішнє потурання своїм бажанням, замість самозадоволення і безначної третьорядности, це значить постійно звертати увагу на благаючі голоси душ в потребі, на тих що терплять, що не можуть знайти спокою, відпочинку ні захисту, які шукають проводу, спрагнені любови.

Покликання значить — зігнорувати підлесливі, спокусливі голоси приємностей та самолюбства. Покликання — це означає розуміння твердої, але славної місії Церкви. Тепер більше, як будь-коли є потреба вчити людину про його правдиву природу, її призначення на землі, про її кончину та її долю. Покликання — значить бути також молодим без огляду на вік і мати ясний погляд і велике серце,

(Продовження на ст. 3)

Ізраїль інтервеніює в Ливані

Єрусалим, Ізраїль. — В бої на терені Ливану, які прибирають щораз гострішу нищівну форму, включуються також ізраїльські збройні сили. Ізраїльський уряд і особисто його прем'єр Менахем Беґін кількакратно попереджали, що не допустять до масакри християнського населення Ливану сирійськими військовими частинами і боївками палестинських терористів.

Найгостріші бої тривають далі в долині Бекаа та в районі християнського міста Заглє, яке окружили сирійські відділи та атакують артилерійським вогнем і піхотою, на землі, а в повітрю гелікоптерами, та на схід і північ від столиці Бейруту, де знаходяться більші християнські поселення. На захист християн в долині Бекаа ізраїльське командування вислало свої бойові літаки, які останнього дня зістрілили два сирійські гелікоптери в часі акції проти християнського населення. Прем'єр Беґін формально потвердив уведення в акцію ізраїльських літаків і заповів: „Є всі підстави припускати, що ми цим своїх заходів не вичерпаємо".

Не зважаючи на це, сирійське командування заявило, що послідовно реалізуватиме свій плян. А в його пляні є до тої міри ослабити християнські міліційні з'єднання в долині Бекаа, а зокрема в місті Заглє та в його околиці, щоб вони в ближчому майбутньому не могли проявити ніякої ініціятиви. Для осягнення тієї цілі сирійське командування ввело в акцію гелікоптери, що було безпосередньою причиною інтервенції ізраїльського летунства. На захід від Бейруту сирійські відділи при помочі змасовленої артилерії здобули гору Саннін, яка домінує над широкою околицею. Завдяки тому вони мають змогу розвивати свої операції у напрямі портового міста Джуніє, яке є заселене християнами. Сирійське командування твердить, що саме через цей порт прибуває морем постачання християнської міліції зброєю й амуніцією.

У зв'язку з атаками сирійських відділів на різних відтинках та з численними жертвами серед цивільного християнсько населення двох членів ливанського кабінету зрезиґнували. Це започаткувало кризу ливанського уряду. Міністер закордонних справ Сирії Абдель Галім Халдам прибув до Бейруту й почав негайно розмови з президентом Ливану Еліясом Саркісом і його прем'єром Шафіком аль-Ваццаном.

У Спілці письменників України без змін

Київ. — Як інформує київська „Радянська Україна" з 8-го квітня ц.р., тут відбувся дводенний з'їзд Спілки письменників України з участю не тільки делеґатів, але також „високих" партійних діячів на чолі з Володимиром Щербицьким, членом Політбюра КПСС і першим секретарем ЦК Компартії України. Звітню доповідь на з'їзді на тему: „Література як міра часу і величі людини", виголосив перший секретар правління Спілки Павло Загребельний. Із співдоповідями виступали: Юрій Мушкетик (проза) Борис Олійник (поезія), Олександер Левада (драматургія), Юрій Збанацький (література для дітей та юнацтва), Леонід Новиченко (критика), Віталій Коротич (публіцистика), Дмитро Павличко (перекладна література).

Делеґати з'їзду „одностайно схвалили рішення XXУІ з'їзду КПСС, мудру внутрішню і зовнішню політику партії, багатогранну діяльність Центрального Комітету КПСС, його Політбюро, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР товариша Леоніда І. Брежнєва" і т.д.

Письменники Української ССР „подякували за високу оцінку їх творчості Центральним Комітетом Компартії України і особисто В. Щербицьким" і заявили, що „свій обов'язок вони вбачають у яскравому й глибокому відображенні творчої діяльности народу, високої моралі й духової краси радянської людини, утвердженні соціялістичного способу життя".

На закінчення з'їзду відбувся пленум Спілки письменників України, на якому, як пише „Радянська Україна", не тільки обговорено організаційні питання, але також обрано президію Спілки у складі 37 осіб. Першим секретарем правління Спілки обрано знову Павла А. Загребельного, а секретарями: Любомира Дмитерка, Віталія Коротича, К. Кудієвського, Юрія Мушкетика, А. Т. Мороза, Бориса Олійника.

Щербицький й інші партійні наглядачі подбали про те, щоб з'їзд з „ентузіязмом прийняв історичні рішення XXУІ з'їзду КПСС" і щоб „положення і висновки, які містяться в доповіді Леоніда І. Брежнєва, були успішно втілені в життя". Свої завдання письменники України вбачають „у дальшому плодотворному розвитку методу соціялістичного реалізму, поглибленні зв'язків літератури з життям з практикою комуністичного будівництва".

У світі

СЕКРЕТАР ОБОРОНИ ЗСА Каспар Вайнберґер напередодні приїзду до ЗСА японського прем'єра Зенка Сузукі виголосив публічну промову в Сан Франсіско у Каліфорнії у якій він поінформував про американські погляди й побажання у відношенні до Японії. „Ми направду заклопотані тим, що японські можливості оборони зовсім не відповідають потребам; ЗСА видають шість разів більше на оборону, як Японія. На нашу думку, Японія повинна поробити потрібні для збільшення свого оборонного потенціялу заходи", — сказав він. Виступ секретаря Вайнберґера відбиває погляди Уряду і Президента ЗСА. Одначе Японія консеквентно використовує факт, що згідно з японською конституцією, яку „откроював" після Другої світової війни генерал Мек Артур, вона має обмежені права збroїтися, не має права на посідання й продукцію офензивної зброї тощо. І тому ЗСА вже від довшого часу вказують на потребу зміни відповідних постанов у конституції.

В ПОЛЬЩІ ПОЧАЛИСЯ наради ЦК комуністичної партії ціль яких опрацювати програму й усі інші питання, зв'язані з недалеким з'їздом партії. На нарадах виразно зазначилися різниці демократичного й сталінського крила партії. Демократичне крило вимагає основних змін у статуті й у правильникові партії, притягнення до рішень широкого кола членства партії й інших змін, які йдуть у розріз з московськими настановами. Перед декількома днями перебував у Варшаві ідеологічний цензор КПСС Михайло Суслов, який повчав польських комуністів, як далеко вони можуть вносити зміни. Між ним і польськими партнерами розмов виникли такі великі різниці, що після одного дня розмови перервано, і Суслов повернувся до Москви. Навіть найбільше реакційне, як кажуть у Польщі, сталінське крило ЦК іде значно далі, як це погоджується Москва. На вимогу демократичного крила перебіг нарад беруть на магнітофонний запис, щоб опісля можна передати членству повний і вірний перебіг нарад.

УРЯД РЕСПУБЛІКИ ТАНЗАНІЯ розпочав евакуацію своїх військових частин з Уґанди. Ті частини перебували там від 1979 року, коли вони допомагали революціонерам скинути уряд відомого диктатора Іді Аміна. Уґанда має власну збройну силу, яка складається з 6,000 бійців, одначе вони нездисципліновані й не виконують даних їм наказів. Президент Уґанди Мільтон Оботе хотів, щоб частини Танзанії ще залишилися з огляду на забезпечення дальшого нормального розвитку Уґанди.

Почалося релігійне зрушення в СССР

Москва. — Познаки релігійного відродження на теренах СССР були слідні вже від довшого часу. Одначе не було відомо, як поширилося воно серед народів СССР, на якому етапі умасовлення воно знаходиться під сучасну пору. Цьогорічний Великдень став мабуть переломом. Тисячі й десятки тисяч людей в різних містах СССР взяли участь в церковних відправах, а в Москві присутність в церквах і на цвинтарях була така масова, що загально вважають її не меншою, як з нагоди державних свят, що їх в СССР відзначають дуже урочисто.

З Москви приходять перші точніші інформації про це. Комуністична влада сподівалася масової участи в Великодніх Богослуженнях та у традиційних поминках на цвинтарях. Одначе вона не припускала аж такого здвигу людей і тому в останній хвилині дала доручення міліції і КҐБ не встрявати, ані не клопотати людей ані під церквами, ані на цвинтарі. З інших місцевостей надходять інформації, що в деяких випадках на провінції було зовсім інакше й міліція та КҐБ намагалися не допускати людей до церков, а зокрема завертали молодь.

Всі 46 церков, які є відкриті в Москві, були переповнені на відправі Великодної Утрені. Численні вірні не поміщалися в церквах і стояли на вулиці. Одначе цим разом міліція не проганяла їх з під церков. Всюди були посилені відділи міліції, але вони тільки регулювали рух, а не відганяли віруючих.

Особливо великі людські маси зібралися на цвинтарі Ваганково, де знаходяться численні могили видатних російських діячів, між ними переслідуваних совєтською владою. Центром паломництва була могила популярного співака баллад — Володимира Висоцького. В.Висоцький помер недавно і його похорон перетворився у всенародну протисовєтську маніфестацію, в якій узяло участь около 30,000 людей. Міліція й агенти КҐБ намагалися були ставити перешкоди людським масам в участи в похороні Висоцького, але без успіху. Людські маси були завеликі. Тепер, передбачуючи особливо чисельне паломництво до його могили, поставлено окрему браму, яка вела до неї. Міліція, намагаючись не допустити до згромадження величезних людських мас, пильнувала, щоб люди не збиралися біля могили, але після зложення квітів негайно відходили. На деяких інших гробах, де не було міліції, потворилися гурти людей, які рецитували улюблені вірші.

ЗНАЙДЕНО НОВИЙ ПОРТРЕТ ГЕТЬМАНА Б. ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Ужгород, Україна. — У Закарпатському краєзнавчому музеї серед стародруків, виданих у Західній Европі, припадково знайдено дотепер невідомий портрет гетьмана Богдана Хмельницького. Портрет поміщений у книжці „Гісторія ностри темпоріс" (історія нашого часу), виданій в Амстердамі, Голляндії, 1655 року, тобто ще за життя Хмельницького.

Новий портрет гетьмана Б. Хмельницького

Книжка невеликого формату — 7,5x13 сант., автор її Адольф Брачелі і є вона частиною ґрунтовної праці про роки 1618-1654. Книжка має звичайне у тому часі „імпріматур" місцевого єпископа, яким дозволено на її друк. Вона має сім розділів, в останньому розділі є власне цей портрет, а на ст. 464 коротка інформація про визвольну боротьбу українського народу.

Крім портрету гетьмана є ще в тій книжці 65 інших портретів тодішніх королів, військових начальників, єпископів і князів.

Крім прізвища й титулу подано ім'я гетьмана у двох версіях: українській Богдан і латинській Боґусляус.

Знайдений портрет є один з цілого циклю портретів великого гетьмана, які виконувано в Західній Европі, а головно в Голляндії. Як відомо, перший такий портрет виконав голляндський маляр Вільгельм Гондіюс 1651 року.

ПОХОРОН СЛ. П. ІНЖ. М. СЕЛЕШКА ВІДБУДЕТЬСЯ ДО ПОЛУДНЯ

Бавнд Брук, Н. Дж. — З огляду на адміністративне розпорядження Консисторії УПЦ, похорони сл. п. Михайла Селешка відбудуться в суботу, 2-го травня ц.р., о год. 11-ій до полудня, а не о год. 1-ій по полудні, як раніше було оголошено в пресі. Ці зміни наступили з огляду на підготову до відправ у Провідну неділю.

В Америці

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ, виступаючи з довшою доповіддю перед редакторами американських газет, заторкнув різні аспекти закордонної політики З'єднаних Стейтів Америки, якою тепер займається Адміністрація президента Роналда Реґена. Обговорюючи справу Куби віцепрезидент назвав її „маріонеткою російського імперіялізму", а диктатора Куби „послушним знаряддям Москви", за посередництвом якого Совєтський Союз експортує революцію до різних країн Латинської Америки і Африки з активною участю кубинських військових частин, які ще й досі стаціонують в Анґолі, Етіопії і багатьох інших країнах. Заторкуючи справу оборони прав людини, Буш заявив, що теперішній Уряд Реґена дуже турбується цією справою і не думає толерувати порушень прав людини в усіх країнах світу. „Ми однак вважаємо політику попередньої адміністрації не дуже розумною, — заявив віцепрезидент Буш, — яка дуже часто стосувала різні шикани проти фактичних друзів Америки, але натомість в багатьох випадках промовчувала порушення прав людини в тоталітарних державах, кубинського зразку, де взагалі такі права потоптані".

ЧЛЕНИ РІЗНИХ ПІДКОМІСІЙ Палати Репрезентантів критикують рішення президента Роналда Реґена за знесення ембарґо на доставу зерна для Совєтського Союзу і продаж модерних літаків випосажених радаровим механізмом для Савдійської Арабії. Державний секретар Александер Гейґ, зізнаючи перед підкомісією асиґнування фондів заявив, що він підтримує рішення Президента, бо воно було рішенням Уряду, але він не знайшов виразної підтримки для обидвох справ і багато демократів і деякі республіканці скептично сприйняли вияснення Гейґа.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА КОНТРОВЕРСІЙНІСТЬ особи державного секретаря Александра Гейґа, яка витворилась на тлі його частих непопулярних заяв, західні альянти З'єднаних Стейтів Америки вважають його найбільш компетентним політиком, який у теперішній ситуації деякого упередження в Европі до політики президента Роналда Реґена, є здібний вести гнучку політичну лінію і в багатьох випадках навіть рятувати теперішню Адміністрацію від клопотів. Його особа відома в кругах західньоевропейських політиків з часів його перебування в Европі на становищі головнокомандувача військами Північно-Атлантійського Союзу (НАТО). Натомість европейські політики в більшості вважають секретаря Департаменту оборони Каспера Вайнберґера і дорадника Президента Ричарда Аллена за політиків „твердого ядра".

ВЕЛИКІ АВТОМОБІЛЬНІ КОМПАНІЇ Форд і Крайслер повідомили, що вони в першому кварталі 1981 року втратили більше, як раніше передбачали фінансові експерти. Компанія Дженерал Моторс вже раніше інформувала про втрату 600 мільйонів долярів в першому кварталі цього року, не зважаючи на те, що в тому часі було продано більш авт цієї компанії, як в тому ж часі минулого року. Не зважаючи на втрату 298 мільйонів долярів, Крайслер не старатиметься про чергову ґарантію на позичку федерального Уряду, бо керівники компанії думають, що їм вдасться пережити економічні труднощі принаймні до кінця цього року з надією, що загальна економічна ситуація поправиться в 1982 році, а у зв'язку з обмеженням експорту японських авт, американці знову почнуть купувати автомобілі власного випуску.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поширення прав людини

Поняття і розуміння прав людини не в усіх однакове. Для одних — це захист одиниці і оборона її прагнень, її склонностей і слабостей, інтересів і здобутків, без огляду на те, який слід вони залишать і яку користь принесуть для громади. Для других — це боротьба за людину, за духовий зміст її життя, за її права трудитися й рости, до максимум розвинути свій потенціял і його використати для добра родини, громади, народу. Очевидно, що між цими двома крайностями є ще багато відтінків, ближчих до одної, чи другої з них. Для державного мужа — це в першу чергу питання політичних принципів і цілей, а відтак їхньої практичної реалізації у комплексі завдань усієї національної політики. Власне це з'ясував державний секретар Александер Гейґ у своєму виступі на форумі Трилатеральної комісії у Вашінґтоні у вівторок, 31-го березня 1981 року.

Права одиниці в американській суспільнополітичній системі займають центральне місце. Основні американські закони й практична життєва дійсність в Америці забезпечують не лише життя й свободи тієї одиниці, але вони ще й виразно підкреслюють, що шукання й задоволення пошуків щастя одиниці є так само морально оправданою потребою, що її закон не тільки акцептує, але й захищає. Оборону прав людини поставив попередній президент ЗСА Джіммі Картер у фокус американської і світової політики й ригористично намагався перевести цей принцип у життя. Мало це позитивні, але й у деяких випадках неґативні наслідки. Життєва дійсність, практичні потреби, конфлікти й інтереси, розбіжність думок і оцінок, які завжди були і будуть, створювати потребу проаналізувати й усистематизувати, визначити властиве місце і властиві методи не лише у цілій системі вартостей, але й у життєвій практиці для того принципу. Власне це зробив у своєму виступі колись бойовий генерал, а тепер державний секретар Гейґ. Як і слід державному діячеві він звернув увагу в першу чергу на життєву практику.

На питання, чи права людини і увага до них є пов'язані з державними інтересами американського народу відповів рішуче Гейґ: „Моєю відповіддю на це є грімке так" — і далі підкреслив — „права людини є інтеґральним елементом нашого американського способу життя". Америка визнає суверенність індивідуальности і неповторність, гідність та права кожного народу вибирати собі свій шлях розвитку. І тому як каже Гейґ: „Наш спротив аґресії і наша допомога її жертвам зумовляє оборону прав людини, що і є непохитною базою нашої закордонної політики і нашого національного інтересу. ЗСА протиставляться порушуванні прав людини нашим союзникам, або противником, приятелем, чи ворогом". Іншими словами людські права одиниці органічно пов'язані з її національними правами й порушування одних заперечують і топчуть другі. Вони себе доповняють і щойно взяті разом творять вони цілість.

Немає пошани людських прав одиниці без пошанування її національности, її рідної мови й культури, традиції її народу, а найважливіше без визнання рівновартости її народу серед народів світу. З того основного почуття, яке також є передумовою і остаточним мірилом пошанування, чи непошанування прав людини зродилася безсмертна фраза генія українського народу про „народів вольних коло". Людські права одиниці нерозлучно зв'язані з її рівністю з усіми іншими людьми. А рівности немає без волі, без суверенного права повністю виявити себе так, як виявляється кожний інший.

Після виразного і беззастережного з'ясування прав людини і конечности боронити їх не лише з мотивів оборони людини, але ще більше з мотивів оборони народу, Гейґ стверджує деякі конкретні постуляти, щоб оборону прав людини ставити на повній і реальній базі. Уточнюючи свої практичні висновки, Гейґ каже:

„Дозвольте мені з'ясувати декілька імперативів для поширювання прав людини.

* Першим імперативом є зміцнити ЗСА, їхніх союзників і приятелів, які є головним ґарантом проти розповсюджування тоталітарної аґресії.
* Ми мусимо також удосконалювати наш власний приклад суспільства, відданого справедливости.
* Потретє, ми повинні засвоїти собі розуміння пропорції в справах з порушниками прав людини — тобто чи маємо до діла з авторитарними режимами, чи тоталітарними.
* Четверте й останнє для нас є імперативним провірити справжні позиції і програму як уряду, так і опозиції, а це значить що ми мусимо точно знати, яких змін стосовно прав людини сподіватися на майбутнє".

Зформулювання й пропозиції державного секретаря не лише поширили розуміння прав людини і їхнє пов'язання з цілим комплексом відносин, у яких людина живе й діє, але також поклали конкретну базу для дальших заходів в обороні тих прав.

У 1983 році припадає 50-та річниця нечуваної в історії людства голодової облоги України Москвою, останньої найбільшої жорстокої фази розгрому українських хліборобів у висліді великих невдач колективізації сільських господарств 1929-32 років. Жертвою цього розгрому впало багато мільйонів українських хліборобів, які були тривкою основою біологічної сили української нації та стійкости її релігійних і національно-культурних традицій.

За час своєї тисячорічної бувальщини український нарід пережив багато нищівних ударів диких орд, з яких найважчим був — монгольський за володіння Чінґісхана. Та навіть і цей кривавий наїзд у порівнянні з масовими депортаціями на північ українських селян і штучним голодом, спричиненим Москвою, блідне й втрачає на розмірі та жорстокості.

Безцінним джерелом інформації про цей жахливий період є документальна книга більшого формату свідка українського голокосту 1929-33-их років Кузьми Каздоби п. н. „Заметений шлях" — Мюнхен-Аделаїда, 1974 р., 367 ст. Провідним задумом автора є „дати майбутньому історикові можливість розглянути добу нищення українських хліборобів на основі свідчень очевидців". Кузьма Каздоба — син соняшної Херсонщини — людина глибоких релігійних і національних почувань, безпосередньо й щиро описав усе, що бачив, чув і пережив.

Олександер Татомир

НАЙБІЛЬШИЙ ЗЛОЧИН МОСКВИ

Завдяки блискучій пам'яті він зобразив незавидну долю „розкуркуленого" селянства та численні персонажі конкретних людей того часу.

Потрясаючими є його картини депортацій: „Ешелон охороняло російське ҐПУ з північного краю... Приганяли сюди підводи з заарештованими селянськими родинами. Роззутих і одягнених у лахміття... Їх скидали на мокру площу на сніг... Тут були діти і навіть немовлята. Діти обступили своїх матерів-невільниць і трималися за їхні лахи, які московський окупант дав їм замість їхньої власної одежі..." (12 ст.). Товарові вагони без найпримітивніших засобів прожитку заладовано вщерть людьми: „настала могильна тиша... її порушив дитячий плач... До дітей долучилися матері." (13 ст.). По кількох днях діти почали нездужати простудою, а немовлята вмирати. Охорона поїзду відмовилася дати лікарську допомогу. Мертвих немовлят забирали з вагонів і викидали в сніг... „Ми відчули, що нас везуть на смерть і нас охопив жах..." (17 ст.)

У дальшій подорожі відділено жінок, дітей та старих людей від чоловіків і повезено їх у інші місця. Автор по п'яти днях важкого маршу глибокими снігами, докраю виснажений, опинився на каторжній праці по десять годин денно, через шість днів, на голодовій пайці. Коли він довідався, де приміщено його батька та сестру з маленькими дітьми, втік з лісопункту... Зустріч з українським жіноцтвом і дітьми робить на нього дуже пригноблююче враження: „Обличчя жінок були худі, дуже темні і одночасно бліді. В глибоко запалих очах стояв сум. На головах якесь ганчір'я. Одежа на всіх пом'ята, драна, брудна... Виснаженість дітей була жахлива. Шиї довгі й тонкі, руки і ноги — це патички. Одежа дітей подабала на ганчір'я..." (68 ст.)

Батько розказує авторові, що спершу примістили його з жінками та дітьми — понад дві тисячі — в холодній, знищеній церкві, де діти почали масово вмирати: „Першого тижня клали мертвих дітей у коридорі в один ряд, другого тижня в два і три ряди... Коли померлих забирали, в церкві щоразу здіймався лемент, крик, плач... В кожній родині були хворі..." (82 ст.)

Згодом багато людей почало одержувати листи з недобрими вістками з України: „По всій Україні проходить шалена колективізація. Москва прислала 25,000 москалів і вони в нелюдський спосіб знову висилають масу наших родин на Сибір і Урал..." „Тату, у нас страшно робиться. Людей заарештовують і все їхнє майно забирають та вивозять у колхози..." (185 ст.)

Автор не всилі скрити свого гніву до жорстокого окупанта: „Я був свідомий, двічі свідомий, що Москва з допомогою ҐПУ, комсомольців і комуністів кинула мою Батьківщину, мій народ у чорне страхіття. Я проклинав усю московську націю та просив Бога, щоб послав на Московщину найжорстокіші кари за ті кривди та муки, що їх переживають народи, а зокрема наш народ." (288 ст.).

З початком 1933 року „Вістки з України подавали, що цілі села вимирають з голоду, що голод утворений пляново московським окупантом". (306 ст.). Московсько-комуністичні бригади приїжджали до нас в Україну та забирали в наших селян останній хліб. Москалі з нашими перевертнями... Вимирали цілі села..." (309 ст.). „Очевидці розказували мені, що Москва штучно створила голод на нашій Батьківщині, щоб знищити більше нашого народу. За цей жахливий стан мусять колись судити тяжкою карою московського окупанта... Говорили ми про злочини Москви, про тисячі наших родин у лісовій пущі на засланні". (317 ст.).

Після зворушливих оповідань сестри, авторові „Насунулися думки про голод в Україні та про наругу над святою Церквою. Я думав про Сергія Неньку (повстанець на Херсонщині, згодом розстріляний большевиками), про його однодумців і запитував себе: чому їх

(Продовження на ст. 4)

Олена С. Процюк

Конвенція СУА

У 1981 році минає 56 літ з дня оснування Союзу Українок Америки. Ще не так давно ми святочно відзначували його 50-ліття. Ще не так давно Олена Лотоцька основниця СУА, а тоді вже почесна його голова писала у передмові до Ювілейної Книги: „Волею Божою завершується 50-ліття нашої організації..." У 1978 році, голова Світової Федерації Українських Жіночих Організацій і почесна голова Союзу Українок Америки, Лідія Бурачинська, вітаючи XVIII Конвенцію СУА підкреслила його значення та вважає СУА як „надійну силу у збереженні нашого культурного і суспільного надбання." І далі вона говорить: „У цьому власне його велика питома вага. Коли подаємо світу наші культурні цінності на високому рівні, коли вміємо використати найновіші виховні засоби для нашої дітвори, коли користуємось модерними засобами суспільної служби — тоді зуміємо вдержати нашу субстанцію у цьому заавансованому суспільстві, серед якого живемо."

Ці вислови наших чільних і заслужених громадянок віддзеркалюють розвиток і поступ СУА. Він сильно спирається на минулому, на традиції, національних почуваннях і зв'язку з батьківщиною. Одночасно він глядить у майбутнє, та на світ, який його і його членок оточує. І, немов добра господиня, переглядаючи майно заховане у скринях, одне зберігає як цінну пам'ятку, друге примінює, а врешті третє усуває...

XIX Конвенція СУА, крім встановленого порядку нарад, святочного бенкету, полуденку і виставки музейних експонатів-килимів передбачила теж цілу низку панелів із різних ділянок. На них призначено доволі часу та запляновано так, щоб вони, по змозі, не відбувалися паралельно, тому щоб учасниці мали змогу взяти участь у кількох панелях. Лише один панель відбудеться на пленумі Конвенції. Панелістками будуть молоді жінки, а темою панелю буде „Союз Українок у 80-их роках." Це якраз молоді повинні визначувати шлях організації, яку вони з черги будуть очолювати і в якій вони будуть працювати.

Кожне покоління вкладає в організацію свою думку, бажання, ідеї й ідеологію. Покоління Олени Лотоцької поклало підвалля — заробітчанська еміґрація шукала духової підтримки в організаціях. Її жертвенністю і трудами постали основи організованого життя в Америці. Еміґрація сорокових років вигнана з краю воєнними подіями винесла із собою високопатріотичні ідеї, національні принципи, та немов прищепила життя з України на терен нової країни в якій вона поселилася. У давні організації вона влила нового духа. Надходить нове покоління, уже виховане, а то і народжене на поселенні. Переймаючи від батьків керму громади, воно находиться у конфлікті...Для нього „нові" землі-це вже не „нові", але землі на яких вона народилася. Наше громадське життя, організації, а зокрема методи праці часто незрозумілі. Вони не менше за нас люблять Україну — але вона інша за ту, яку її батьки покинули. Їх оточує життя, яке є дуже різне від того яке проходить у нутрі української громади. Вислідом конфлікту є або різні непередумані чи „революційні" потягнення, які йдуть на шкоду спільноти, або збайдужіння і відкинення того всього над чим його батьки працювали...

„Союз Українок у 80-х роках..." Це поважна тема і дуже поважне питання. Засадничі принципи любови до батьківщини, її оборони і збереження української духовости будуть надалі принципами СУА. Проте і інші сектори жіночої діяльности мусять найти вислів у праці СУА. Союз Українок це в першу чергу жіноча організація, і вона є частиною українського і світового руху, які обстоюють жіночі інтереси. Часто зустрічаємось із заввагами, що тому, що ми є поза межами батьківщини в нас немає жіночого руху. На жаль, український жіночий рух майже завжди діяв під чужою політичною владою — а все ж таки він дав нам великі жіночі постаті, які були відомі не тільки дома але і поза межами краю. Він виховав багато свідомих жінок, причинився до поправи економічного положення селянок, а що за тим іде — й цілих сіл. Він дбав за студентську молодь. Він творив центри праці для жінок. Союз українок завжди прямував до зв'язку із світовим жіночим рухом чи то фактичним членством у Міжнародній Раді Жінок чи у Світовому Жіночому Союзі у 20-их роках, чи то фактичним членством в американській Національній Раді Жінок, чи то беручи участь у міжнародних з'їздах, наприклад, у Гельсінках, чи Ослью, чи Ванкувері чи то беручи участь у Конференціях Жіночої Декади у Мехіко (1915), і Копенгаґені (1980) у складі делеґації Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. У цей спосіб Союз Українок підкреслює свою злуку з жіночим рухом.

Вісімдесяті роки мають накреслений плян. Копенгаґен підкреслив значення жінки у суспільстві. Сам факт присутности 8,000 жінок у Копенгаґені, а в тому числі і нас, ясно говорить про те, що ця маса жінок присутніх на конференції, а з нею і маси жінок, які залишились вдома чогось шукають, чогось хотять і, що у цих їх бажаннях вони є солідарні.

Приглядаючись резолюціям Копенгаґенської Декади Жінок, ми не найдемо

(Продовження на ст. 3)

У віках освяченою є прекрасна українська традиція у першу неділю по Великодні, що зветься неділею св. ап. Хоми або Провідною, йти на цвинтарі та могилки до спочилих рідних наших, щоб поділитися з ними найбільшою радістю Христового Воскресення й в щирій молитві з'єднатися з ними.

Згідно з вченням св. Церкви, живі й померлі, як члени одного духовного Тіла Христового при допомозі молитви можуть бути в постійному єднанні. На думку св. Отців Церкви — чим сильнішою є наша любов до спочилих, чим щирішою є наша молитва за них, тим ближче спочилі до нас. Св. ап. Яков заповідує нам: „молитися один за одного" (Як. 5, 16). Це значить, ми повинні молитися за рідних і ближніх наших і тоді, як вони є з нами, і тоді, коли вони відсутні, і тоді, коли вони живуть на землі, і тоді коли вони після смерти переселюються в інший світ, бо чи ми живемо чи вмираємо, ми є завжди Господні (Рим. 14. 8).

І хоч ми не в стані до кінця зрозуміти, як саме діють молитви наші для спасіння ближніх і ще трудніше зрозуміти, як діють молитви наші на благо спочилих, — однак, коли ми, з належним упованням, сприймаємо Слово Господнє, то й глибшим повинне бути наше уповання в силу молитви й особливо в її благодійність для спочилих.

О. Семен Гаюк

ДО ПРОВІДНОЇ НЕДІЛІ

Молитви за спочилих — це передання апостольське й існують вони в Церкві Христовій від самого початку. В усіх древніх літургіях в Церкві Східній і в Церкві Західній й навіть у літургіях різних сектантських церков, що від найдавніших віків існують на Сході, як, наприклад: яковитів, коптів, вірмен, етіопів, сирійців та інших, при всій їх різноманітности, зберігається обов'язковість молитви за спочилих.

Великі Отці й Учителі Церкви Вселенської однодумні у важливості молитви за спочилих. Св. Іван Золотоустий про це каже: „Тож не дармо встановлено Апостолами творити перед страшними тайнами поминання про усопших. Вони бо знали, що від цього є велика поміч для спочилих, велике благодіяння".

А Блаженний Августин виразно вчить: „Не повинно сумніватися, що молитви св. Церкви, спасительні жертви і милостині для убогих, доконані за душі померлих, помагають їм в тому, щоб Господь був для них більше милостивим, аніж скільки вони заслужили самі за свої гріхи."

До речі буде згадати про один епізод з історії християнської Церкви. Імператор Римської імперії Теодосій І допустився страшного злочину, вимордування багатьох солунян за порушення його наказу. Коли після того злочину Теодосій хотів увійти до церкви, то св. Амвросій єп. Медіолянський не дозволив йому увійти до храму і бути учасником Безкровної Жертви, наказавши Теодосію спочатку принести прилюдне покаяння й відбути епітемію, а щойно тоді прийти до церкви. Імператор Теодосій, як християнин, підкорився слову свого архипастиря. Тож після смерти імп. Теодосія св. Амвросій щиро молиться за нього: „Даруй, Господи, спокій рабу Твому Теодосію, той спокій, який Ти приготовив усім рабам Твоїм".

В українському народі культ предків завжди був на належній висоті, особливо розвиненою була віра в загробне життя; вона була глибокою і непорушною.

Мало в якому народі так урочисто відбувалися загальні молитовні поминання як в українському.

Провідна Неділя — це був неначе другий Великдень, в якому живі на землі духовно єдналися з небожителями. Тож й називався цей другий Великдень — Навським Великоднем, тобто Великоднем Спочилих. По багатьох місцевостях це поминання Проводи відбувалось, в понеділок, у вівторок, а найчастіше у четвер по неділі св. Ап. Хоми. Милость Божа поблагословила нам і в цьому році святкувати Провідну Неділю в духовному єднанні зі спочилими. Молитва за спочилих не обмежується ані простором ані часом. І тому ми через молитву можемо єднатися з нашими рідними спочилими, тлінні останки яких спочивають в Україні й тими, що їх кості лютий червоний ворог розкидав по безчисленних концтаборах Сибіру, в темних закутках насилля й вічної мерзоти.

Якже ж не згадати нам новітнього священномученика митрополита Василя Липківського і всіх з ним архипастирів, пастирів і вірних, що за Правду Божу й волю України життя своє віддали. Молімо Господа, щоб прославив їх Своєю небесною славою за їх муки, за їх страждання, яких вони зазнали від „язик чужих" і безбожних. В покорі благаймо цих новоявлених мучеників України про їхнє заступництво перед Престолом Божим за наш тяжко поневолений й многострождальний народ.

Молитовно й з любов'ю згадаймо світлих Мужів нашої жорстокої доби св. п. Головного Отамана Симона Петлюру і св. п. Полковника Євгена Коновальця, що повіки залишається для народу нашого неперевершеними символами нашого національного визволення й надхненниками нашої невгасимої туги за своєю державністю.

(Продовження на ст. 4)

Любов Коленська

МІЖ ДВОМА МАТЕРЯМИ

III

Гільда стала пильно розглядати Віру — і враз, схвильовано провівши рукою по очах, немов побачила якусь з'яву, обізвалася: — Ви, ви...мені нагадуєте одну дівчину, вона називалася Ельза. Я її не бачила вже дев'ятнадцять років... — Жінка говорила по-англійськи зі сильним німецьким наголосом. І слова її трохи незрозуміло звучали Вірі.

— Я є...Ельза.

Гільда подалася від несподіванки взад і прикрила долонею уста, мабуть, щоб уголос не крикнути. А потім, уже без слова, повела Віру до вітальні.

Розглянувшись, Віра сіла на фотелі, навпроти великої олійної картини, на якій бачила розлоге, наче море, синявозеленкаве озеро, обмаєне в кущі і дерева, а вдалині на хвилях, немов розгорнені в лет, білі крила-вітрильники.

Віра вказала рукою на картину: — Чи там, мамо, я народилася? — Це слово „мамо" спочатку несміливо затремтіло, але потім вже упевнено вляглося у її душі, начебто вона так від давен-давна кликала Гільду.

Так, це Бодензее біля Бреґенцу, де ти народилася, — Гільдині очі зросилися вологістю, і щоб приховати своє хвилювання, вона швидко вийшла з вітальні, вимовившись, що за хвилину повернеться, але їй треба принести каву.

Залишившись сама, Віра розглядалася по вітальні. На вікнах біліли чепурні завіси, виблискували чистотою меблі, а всілякі фіґуринки, ваза на квіти, різьблені коробки, вишикувались так акуратно, що здавалося, ніхто їх ніколи не рухав. На стіні була прикріплена невелика дощинка, а на ній було вирізьблене серце, покрите темнозеленим матеріялом, що його прикращували два сріблистобілі едельвайси із якимось написом та іменами Ганс і Гільда. Не зовсім зрозумівши написане, Віра припускала, що це батько подарував ці квіти її матері. А зараз біля дощинки — поличка з темногоріхового дерева, а на ній ряд за рядом — книжки. Віра встала і, підійшовши ближче, завважила на хребтах книжок їхні назви, написані мовою, якої вона не розуміла. Додумалася, що це певно німецькі твори. Глянувши до другої кімнати, Віра побачила у шафі за склом полив'яні кухлі на пиво. Знала вона, до чого вони служать, бо раз була з батьками в німецькому ресторані.

Надійшла Гільда і на підносі принесла каву, рогалики і яблочний струдель. Віра ледве доторкнулася печива, але каву пила швидкими і жадібними ковтками, може, тому, що йдучи сюди, промерзла, а може тому, що палило її від спраги...

Здебільшого говорили про Віру, про її студії, про товаришок. Враз Віра, побачивши біля дзеркала світлини, запитала Гільду: — Це, певно, вся твоя родина, мамо? Впізнаю там тебе, але цього чоловіка не знаю, хто він?

— Це твій тато, Ельзо. Його вже немає, згинув в автомобільному випадку, недовго по твоїм народженні. А ці книжки, що бачиш на полиці — всі його. Залюбки читав і скуповував книжки. Але й мав замилування до столярки — ця поличка його роботи.

Віра встала і, підійшовши до полички, провела долонею по дереві, що в цій хвилині було для неї оксамитом. А там глянула на батькову світлину: її зустрінув ясний, відвертий погляд. А з-під його військової шапки вигорталося волосся щироясним жмутом. І вона сказала: — Вродливий був мій тато. А як він називався, мамо?

— Ганс, Ельзо. Чи ти завважила, що його волосся барвою схоже на твоє і така ти струнка як він...

— А хто ці діти на знімці. Їх же цілий ґурт?

— Це мої діти. Якщо врахувати сюди і тебе — всіх вас разом восьмеро. — І почала пояснювати — цей у тирольському одязі — це мій найстарший син Ганс, назвала його по-батькові, а там Іда, Марґарита, Гельмут, Зіґфрід, Емма та Ерік.

— А моєї знімки ти не маєш? — запитала Віра.

— На жаль, ні. Ти ще маленька була, коли ми тебе віддали...

Гільда, немов пригадавши собі щось, встала і почала прибирати зі столу, а потім сухо і стримано заговорила: — Ельзо, ми повинні перестати про це говорити. У першій хвилині мені не під силу було, занадто несподівано ти прийшла...тому й слухала, що ти говориш, і сама дещо непотрібне сказала. Тим більше, що коли твій батько помер, за рік, хоч як важко мені було його забути, я вдруге вийшла заміж. Самій з дітьми було мені неможливо давати собі раду. А Ерік добрий для мене, дбає і про моїх дітей, і хіба що погарячиться, а так зумисне ніколи їм злого слова не скаже. І однаково ставиться, як і до Еріка, якого він є батьком, так і до моїх дітей. І хоча Ерікові важко приходиться працювати, щоб нас усіх прокормити, ніколи не нарікає. Але хати цієї я не змогла б закупити, якщо б твої батьки мені не допомогли в цьому. Вони добрі люди Ельзо...

— Я стараюся тебе зрозуміти, мамо. Я знаю в тебе особисте життя, в тебе і нова родина. Але, скажи чи ти колись цікавилася, що зі мною діється?

— Сказати правду, я часто думала про тебе. Я навіть раз, побачивши в газеті твою світлину, витяла її і заховала. Це було тоді, коли ти закінчила середню школу — і там, на цій знімці ти, Ельзо, така радісна і сповнена життя, що, дивлячись на тебе, я була спокійна. Але про неї ніхто не знає, раз ми розпрощались — тебе тут у нашій родині ...немає. Ти мене сьогодні питалася, чи в мене є будь-яка твоя світлина? Тоді я промовчала, але тепер передумала, бо не хочу, щоб в тобі міг зародитись сумнів, що можна забути за свою дитину, що можна її перестати любити. Ніяка мати цього не зуміє...

Почувши ці слова, Віра підбігла до Гільди, пригорнула її і, всміхаючись крізь сльози, що тремтіли на її віях, сказала: — Яка я рада, що ти це мені сказала. І правда, мамо, відтепер вже все буде інакше...

Але Гільда раптово її злегка від себе відсунула і шорстко обізвалась: — Ти мене не зрозуміла, Ельзо. Мої слова зовсім не означають, що між нами можлива будь-яка зміна. Відійшовши звідсіля, ти мусиш забути, що ти мене бачила і про що ми говорили. З тією хвилиною, коли ми з твоїми батьками підписали документ, що вони перебирають тебе від мене, справа закінчена. За законами ми більше до себе не належимо. І так має бути! Інакше ти зробила б велику кривду своїм прибраним батькам, а я Ерікові.

(Продовження буде)

У В'ЄТНАМІ ВІДБУЛИСЯ загальні вибори до всев'єтнамського парляменту. Парлямент той має 496 депутатів, вибраних, очевидно, з однієї тільки партії. Партія та називається В'єтнамський Народний фронт, а кермують нею тільки комуністи і їхні поплентачі, якими обсаджено нижчі пости.

Конкурс на наукові історичні твори фонду ім. Л. і П. Ковалевих

Діловий Комітет Союзу Українок Америки для конкурсу на наукові історичні твори фонду ім. Лесі і Петра Ковалевих повідомляє, що на конкурс, розписаний у 1977 році з реченцем до 31-го грудня 1978 року вплинула недостатня кількість творів.

Цим же самим Союз Українок Америки проголошує наступний конкурс на науковий історичний твір з реченцем надсилання творів до 31-го грудня 1981 року. Попередньо надіслані твори будуть включені до новорозписаного конкурсу.

Згідно з бажанням фундаторів, твір повинен мати позитивне державницьке насвітлення, при чому тему можна зачерпнути з будь-якого відтинку української історії.

Твір повинен мати найменше 100 сторінок машинопису. Присилати можна теж друковані твори українською, або англійською мовами. На нагороди призначено 1,000 долярів. Склад жюрі буде поданий згодом.

Твори надсилати на адресу:

Ukrainian National Women's League of America, 108 Second Ave, New York, N.Y. 10003

Конвенція...

(*Продовження зі стор. 2*)

багато нового. Що нове — це концентрація сил, це змінені пріоритети. Находимо у цих резолюціях турботу за політв'язнів і за їхні родини. Находимо турботу за виховання дітвори в українській мові. Находимо турботу за виховання освіченої жінки та за запевнення її нарівні з чоловіками рішального голосу у справах народу і громади. Стабільність родинного життя, охорона членів родини перед знущанням, є предметом іншої резолюції. Забезпечення старших жінок, забезпечення інвалідів та їхнє значення і корисність для економіки країни.

Для нас теж важні резолюції, що відносяться до жінок-селянок — потреба творити здорові осередки по селах, потреба облегшити працю селянки за допомогою дрібної технології, потреба освіти жінок на селах, потреба творити по селах осередки праці на те, щоб жінка не еміґрувала за працею до міст на поталу... чик це не приводить нам на думку положення українських селянок у Бразилії чи Арґентині?

Сорок вісім резолюцій-це синтеза праці Конференції Жіночої Декади у Копенгагені і це плян праці для жіноцтва світу на 80-ті роки. Може декому і видавалось, що ці резолюції нас не заторкають, що нам не важливо як живуть палестинські жінки, що роблять араби чи в'єтнамські біженці... Швидка комунікація і транспортація приносить нам додому не тільки вістки, але також нові проблеми, на які мусимо реагувати, бож вони нас не раз дошкульно заторкають. Нова технологія міняє методи праці...

Тож і Союз Українок у 80-их роках мусить бути приготований розв'язувати на власному терені проблематику, над якою працюють жінки світу. Союз Українок мусить найти синтезу минулого і теперішнього синтезу місцевих і світових інтересів на те, щоб у майбутньому, — як каже Л. Бурачинська, — ми зуміли вдержати нашу субстанцію у заавансованому суспільстві в якому живемо".

Пастирське послання

(*Продовження зі стор. 1*)

іншими словами-це означає наслідувати Христа.

Жадний інший спосіб життя не дає більш ідеального, більш правдивого, благородного, більш людського, більш святого, як скромне, вірне покликання до Христового священства. (Папа Павло УІ, Послання про Семінарії і покликання).

Таємниця покликання залежить виключно від Бога і ми не можемо мати ніякого сумніву, що Господь подбає про добро своєї Церкви, бо Він обіцяв свою участь і допомогу до кінця віків.

Причина сучасного положення справи покликань у світі існує, дорогі родичі, в нас самих. У нас самих, а не в нашій молоді. Їхня великодушність є не меншою сьогодні, як була колись. Ми віримо в неї. Вона є готова на великі ідеали. Вона є голодна на непідроблене, щире, справжнє і гидиться фальшивим і вона є готова без обмежень віддати себе для свого ближнього. Є багато молодих душ, які готові з великодушністю їх душ відповісти на поклик Бога. Дійсні добрі прикмети тих молодих осіб, які були останньо висвячені, дають нам розумну причину нашої надії.

У цьому 18-му Світовому Дні Молитов, у своєму посланні Папа Іван Павло ІІ пише: „Нехай кожна місцева Церква, слухає тих моїх слів, як свіже запрошення від Христа — молитись до Господа жнив, щоб післав робітників на своє жниво. (Мт. 9,38, Лк. 10:2).

Отже Дорогі Браття, Сини і Дочки, злучімся в молитві так як світ широкий, сильно, як наша віра і стійко, як любов, що її Святий Дух влив у наші серця.

Нехай буде прославлений Господь, який збагатив свою Церкву даром священства з різними видами посвяченого життя і безчисленних інших ласк, для збудування своїх людей для служіння людству.

Подякуймо Господеві, що посилно закликає нас, на цей заклик багато молодих людей та інших в теперішніх роках у різних частинах світу, відізвались із зростаючою щедрістю.

Просім прощення у Господа за наші слабості та невірність, які може знеохочують інших, щоб відповісти Його покликові.

Просім гарячо Господа, щоб дав душпастирям, монахам і монахиням, місіонерам та іншим посвяченим особам дар мудрости, доброї ради і розуму в заохоті інших до цілковитої служби Богові і Церкві. Нехай Господь дасть ласку, ще більшому числу молодих осіб, та іншим не дуже то молодим, щедрість і відвагу відповісти на заклик і видержати в покликанні.

Жертвуймо наші покірні і повні довір'я молитви, повіряючи їх заступництву Марії, Матері св. Цариці священства, сяючий приклад для кожної особи, посвяченої на службу Божому людові. (Папа Іван Павло ІІ 15.ІІІ.81), яка є дорогою, що провадить до Христа.

Нехай Мир Божий і ласка Господа нашого Ісуса Христа і причастя Святого Духа буде зі всіми Вами!

Степан
Архиєпископ-Митрополит
Філядельфійський
Василь
Епарх Стемфордський
Інокентій
Епарх св. Николая у Чікаго

Цього листа слід прочитати на всіх Службах Божих дня 3-го травня 1981).

БРАК ЛАПОК

У „Свободі", ч. 76, з 23-го квітня ц. р., у рубриці „Листи до редакції надруковано лист д-ра Богдана Футея п. з. „Вім'я правди". Надруковано: Уже минуло сім місяців від XIII Конгресу Українців Америки, а українська преса ще переповнена взаємними обвинуваченнями і шуканням винуватих за його невдачу. А має бути: Уже минуло сім місяців від XIII Конгресу Українців Америки, а українська преса ще переповнена взаємними обвинуваченнями і шуканням винуватих за „невдачу". — Ред.

НЕ ТА МОВА

У статті ред. Івана Кедрина п.з. „Два професори Добрянські" трапилася суттєва помилка. Було надруковано: „Проф. Лев Добрянський може служити за клясичний приклад, як людина, яка вдома і поза домом користується англійською мовою, може більше зробити добра для української визвольної справи як гурра патріот, який „принципово" не скаже українського слова, обмежуючись до слова весних фразеологічних висловів свого українського патріотизму". А має бути: „гурра патріот, який принципово" не скаже неукраїнського слова, обмежуючись до словесних фразеологічних висловів свого українського патріотизму".

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

Нова професіоналістка з Чікаго Роксоляна Терлецька, про яку була нотатка в „Свободі" ч. 80, з четверга, 30-го квітня, студіювала й закінчила факультет „зорової комунікації" (Visual Communications") у Технологічному інституті Чікаго. — Ред.

Я. СУСЛЕНСЬКИЙ ВИСТУПИТЬ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — Громадський комітет організацій цього міста: Комітет оборони людських і національних прав України, ОДВУ, УДР, УЛТПА, ТУІА, філія УВАН-у та Ліга проти знеславлення українського імени, інформує, що в неділю, 3-го травня ц.р., в Абінґтоні, Па., в театральній залі Українського Культурного Центру, при 700 Сідер Рд., доповідатиме Яків Сусленський, голова Товариства Єврейсько-Українських Зв'язків в Ізраїлі.

Доповідатиме він на тему: „Кампанія за увіковічнення пам'яті Митрополита Шептицького в Ізраїлі та спогади про українських політв'язнів".

В глибокому смутку повідомляємо, що дня 23-го квітня 1981 року упокоївся в Бозі наш Найдорожчий МУЖ І БРАТ

бл. п.
СТЕФАН ВАЛОВИЧ

нар. 5-го січня 1909 р. в стейті Массачусетс, ціле життя проживав в Ню Джерзі і Ню Йорк стейтах, довголітній член Т-ва „Дністер" 361 Відділу УНСоюзу, в останніх роках проживав в Флориді.

Горем прибиті:
дружина — ОЛЕНА
сестри — ГЕЛЕНА
СОНЯ
брат — ВОЛОДИМИР
та ближча і дальша родина в Америці.

Ділимося сумною вісткою з членством Організації Українських Націоналістів, членством Українського Націоналістичного Руху, з усією Українською Громадою в краю і на чужині, що в Торонто, Канада ранком 27 квітня 1981 року, упокоївся в Бозі на 80 році життя

сл. п.
Інж МИХАЙЛО СЕЛЕШКО

повірник і особистий секретар першого голови ПУН сл. п. полковника Евгена Коновальця, доброволець-вістун УГА, член УВО, член ПУН, заступник головного Контрольного, член Сенату ОУН, співорганізатор Пресової Служби ОУН, кореспондент української націоналістичної та чужинецької преси, співробітник „Нового Шляху" і „Українського Слова", секретар Крайового Комітету Українського Визвольного Фонду, довголітній секретар Головної Управи Стрілецької Громади і в'язень польських тюрем та німецьких концтаборів.

Після жалобних відправ в Торонто, Тлінні Останки Покійного будуть перевезені до Бавнд Бруку, Н. Дж., де в дні 2-го ТРАВНЯ з СУБОТУ, в год. 11-ій перед пол. відбудуться ПОХОРОНИ на національному Цвинтарі-Пантеоні при церкві св. Андрія Первозванного.

До участи запрошує Друзів, Приятелів і Українську Громаду

ПРОВІД УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

Ділимося сумною вісткою, що 23 квітня 1981 року відійшла у Вічність на 99-му році життя

бл. п.
СТЕПАНІДА ВОЛОДИМИРА ПРОКОПОВИЧ
з дому ТУРКЕВИЧ

Покійна, народжена в Добринчах у традиційній священичій родині, була вдовою по о. Миколі Прокоповичеві, парохові в Кореличах, та матір'ю вже покійних Ірини, Бориса, Олександра, Адріяни, о. Івана, о. Любомира, д-ра Володимира. Жила довгі роки у Львові, опісля на еміґрації в метрополітальну Детройті. Була взірцевою матір'ю і бабцею, доброю християнкою та патріоткою, працьовитою й активною до останніх днів, головою великої патріярхальної родини, якої центром була та про добро якої трудилася ціле своє життя.

ПОХОРОН — 29 квітня, о годині 8:15 вранці, з церкви Непорочного Зачаття ПДМ на цвинтар Святого Гробу Господнього.

Сумом оповита:
МАРІЯ ХРИСТИНА ПРОКОПОВИЧ — внучка
та ближча і дальша Родина
4610 Charing Cross Rd.
Bloomfield Hills, MI 48013

Замість квітів на могилу, родина просить складати датки на Патріярший Фонд — Т-во св. Софія.

Влаштовують виставку картин Р. Лучаковської-Армстронг

Дженкінтавн, Па. — Менор Джуніор коледж влаштовує у неділю, 3-го травня ц.р., в год. 4-ій по полудні, тут на Факс Чейсі, у залі Василіянської бібліотеки виставку „Етюди з Еспанії" колишньої мешканки Філядельфії Роксоляни- Лучаковської-Армстронг. Відкриття виставки у неділю, 3-го квітня ц.р., в год. 4-ій по полудні.

Мисткиня народилася у Станиславові на Україні. До ЗСА вона прибула 1951 року де закінчила Українську Мистецьку Студію під проводом проф. Петра Мегика. В 1964 році Роксоляна виїхала зі своїм мужем Г. Рідом Армстронгом до Еспанії де й малювала свої картини, віддзеркалюючи цю країну. За нею — експерименти в різних техніках: гваші, акриліку, мозаїці, вітражах, зокрема вітражах з пластику. Дванадцять вікон її роботи знаходиться у церкві Террамоліносі, інші — в приватних будівлях Маляги і Майорки.

Мистецькі праці Лучаківської-Армстронг виставлені по обох боках Атлантійського океану. Її виставки кількакратно відбувалися в Еспанії та ЗСА.

Виставка триватиме від неділі 3-го травня до неділі 17-го травня. Картини можна буде оглядати в суботи і неділі від 1-ої до 5-ої год. по полудні, або за окремим домовленням, потелефонувавши на число: (215)885-2360.

До провідної неділі...

(Продовження зі стор. 2)

Згадаймо у цей день ревною молитвою усіх рідних і відомих нам покійників, що на безчисленних цвинтарях усіх континентів вільного світу в мирі в очікуванні Всесправедливого Суду Божого для себе й для своїх безбожних гонителів.

Особливо ж щиро помолімся в Провідну Неділю в нашому справжньому українському Некрополі — (місті померлих) — Бавнд Бруці найперше за основоположника й будівничого Української Православної Церкви в Америці й Канаді св. п. Блаженнішого Митрополита Іоана Теодоровича — людину високої культури, духовного мислителя і взагалі високих християнських чеснот. Помолімся також за всіх інших спочилих архипастирів, пастирів і вірних, синів і дочок народу нашого, вчених, письменників, поетів, артистів — художників, диригентів, співаків, педагогів, воїнів усіх українських формацій й взагалі людей чесної праці, що ревно трудилися для Церкви, для України й для добра нащадків своїх.

Помолімся за всіх згаданих дорогих наших покійників зі щирим благанням до Всемилостивого Господа Бога, щоб Він ці наші всенародні молитви прийняв, як кадило запашне, в Пренебесний й Мисленний Свій Жертовник.

Учні Школи українознавства Чікаго у поклоні Шевченкові

Члени Ансамблю юних бандуристів ОДУМ-у (зліва направо): Павло і Мотя Пошиваники, Катя Волковець, Тамара і Таїса Коломийці, Рая і Андрій Карасейчуки.

В неділю, 15-го березня, Школа українознавства при православному соборі св. Володимира в Чікаго вшанувала концертом роковини пророка українського народу Тараса Г. Шевченка. Концерт, який відкрив директор школи Олексій Коновал, відбувся в парафіяльній залі після Богослуження. Доповідь про Шевченка, його життя, творчість та значення Шевченкових творів прочитав учень 10-ої кляси Андрій Карасейчук.

У програмі були індивідуальні й спільні декламації, виступи співу різних кляс та музичні точки. Із декляматоціями виступили: Катя Бей, Марко Міскевич та Аріяна Ленґден, учні 1-ої кляси; Ніна Василів, Леонід Бузина та Мішел Міскевич, учні 3-ої кляси; Юрко Рачкевич і Роксана Василів, учні 4-ої кляси; та Олександер Куцевич, учень 6-ої кляси. Фортепіяновий дует виконали Таня Лень (4-та кляса) та Мотя Пошиваник (5-та кляса).

Тут виступили також члени Ансамблю юних бандуристів ОДУМ-у — учні цієї школи, під керівництвом Олексія Пошиваника. У поширеному складі попереднього дня цей Ансамбль зробив свій дебют серед ширшої публіки на громадському святі Шевченка в авдиторії школи Лейн Техникал. Слід відмітити, що склад Ансамблю юних бандуристів має соборницький характер, до нього належать діти різних українських парафій та різних організацій молоді.

Між точками співу різних кляс був також сольоспів Наді Заяць (6-та кл.) та Павла Гури (7-ма кл.) Фортепіяновий акомпаньямент — учителька співу Марта Стадник. Заповідачем програми була учениця 10-ої кляси Тамара Коломиєць. На кінець свята учні від 2-ої до 7-ої кляс, разом із присутньою публікою, відспівали „Заповіт".

* * *

Після свята Шевченка в тому самому приміщенні відбулися річні збори 114-го Відділу УНСоюзу. Цей Відділ вже кілька років підряд щедро жертвує на Школу українознавства при православному соборі св. Володимира в Чікаґо. Цю допомогу ініціював сл.п. Василь Бережан, який розумів велике значення української школи. Активну підтримку продовжує тепер його дружина Ольга. На річних зборах 114-ий Відділ пожертвував на школу 100 дол., а присутні члени зложили додаткових 110 дол.

За цю постійну підтримку Батьківський комітет школи та голова Степан Чупейда, активний член УН Союзу, складає щире спасибіу 114-му Відділові УНС.

О.П.

Найбільший злочин...

(Продовження зі стор. 2)

так мало було? Думав про жінок, що стали в обороні Божого храму, про молоду дівчину, що скинула червону ганчірку із дзвіниці, про тих жінок, що в обороні церкви вбили комсомольців та червоного партизана і знову запитував себе: чому їх так мало було?" (329 ст.). „Голод був штучний, запланований Сталіном". (330 ст.). „Будь ти Богом і людьми проклята безбожна Москва і твій варварський комуністичний уряд". (335 ст.). „Голод розпустив своє смертельні крила по всій Україні, як чорне мариво бродив по селах, а не зважаючи на те московські бригади двадцятип'ятидесятників забирали останню крихту хліба в наших селян" (348 ст.). „Скрізь розкидані могили з нашими людьми.. Не сміємо забувати в яких муках вони відходили від нас... Винувата влада ненависних зайд з півночі." (367 ст.)

Автор вступного слова до книги „Заметений Шлях" Богдан Кордюк пише, що жертвою депортацій на північ у часі колективізації впало кільканадцять мільйонів українських хліборобів з родинами та що з них небагато лишилось живими. Згідно з дотеперішніми підсумками, в 1932-33 роках померло з голоду в Україні 6 мільйонів селян.

Коли злочини нацистів зараз по Другій світовій війні стали загальновідомі, то депортації на північ та голод в Україні Москва зуміла приховати так, що й сьогодні про ці жахливі події мало, або і зовсім не знає культурний світ. В інтересі нашої поневоленої України, ми мусимо без проволоки опублікувати в кількох мовах усі доступні матеріяли та зізнання ще живих свідків про цю трагедію українського народу тридцятих років. Очевидці цього голокосту хай не ждуть, що їх хтось покличе, а самочинно під власним, чи прибраним прізвищем повинні негайно скласти письмові зізнання й переслати їх до компетентних українських наукових інституцій. Ніхто не виручить нас у цьому завданні. Коли не зробимо цього, то певно мільйонові жертви наших селян підуть намарне! Без огляду на хвилеві політичні комбінації, мусимо написати правду про те, хто спричинив цю страшну трагедію в Україні та хто довершив цей жахливий морд на мільйонах невинних дітей, немічних старих людях і жінках та безборонних хліборобах.

Документальна книга Кузьми Каздоби з відповідними поясненнями повинна появитися у перекладі на чужі мови. Треба радіти, що український Гарвард створив Наукову комісію, яка почала вже підготову до монументального видання про згаданий голокост. Ми — з подивом для українського ідейного громадянства, яке негайно відгукнулося княжими пожертвами на це важливе видання.

У центрі вільного світу побудуймо величний пам'ятник мільйоновим жертвам колективізації та голодової облоги України! Хай цей пам'ятник пригадує людству наш гігантський, густо зрошений кров'ю найкращих синів і дочок України, вклад в обороні його культури та цивілізації й постійно остерігає світ перед варварською, кровожадною Москвою.

П'ятдесяту річницю голокосту українських хліборобів слід відзначити виданням Чорної Книги, побудуванням пам'ятника жертвам, пресовими конференціями, радіовими передачами в Україну, численними імпрезами й демонстраціями та тисячами листів і статтей в чужомовних часописах і журналах. На підготову та здійснення цієї широкозакроєної акції залишається ще тільки два роки. У цю жалібну річницю, перед маєстатом мільйонових жертв української нації, припинім всі міжгрупові спори, а об'єднано докладімо всіх старань, щоб український голокост та українські змагання стали відомі всьому культурному світові,

У першу річницю смерти св.п. проф. О. Кульчицького

„Там правда, там воля.
Там знають,
для чого живе людина."

Олесь Бердник „Чаша Амріти"

Із сьогоднішнього злегуманізованого світу мало відходить таких особовостей, як св.п. проф. Олександер Кульчицький, які свідомо могли б повторити за Бердником ці слова.

Як довголітній мислитель, учений і педагог проф. О.Кульчицький глибоко цікавився ідеєю особовости. В його розумінні, „особовість не є станом посідання, не є субстанцією — але є ідеальною постаттю себе самого, — є духовним актом себетворення, є сковородянським шуканням за самим собою". Серед своїх численних студентів він жагуче вишукував проблесків такого „себетворення", спонукав до дальшого кроку а саме — „за Е.Муніє, до спроби приєднання до вартостей в персоналістичній настанові, до взаємнення з другими особовостями."

У безчисленних розмовах, гутірках, дискусіях, під час викладів, він спонукував підносити не тільки себе самого до , за Сковородою, „серця небосхилу", але теж своє довкілля, свої громади, свої установи, де ми діємо. Йдучи за своїм улюбленим твердженням екзистенціялістів „жити — це вибирати", він сам вибирав і закликав за собою й інших вибирати скалю вартостей нашої прадідівської культури. Як писхолог, він роздумував над ціллю існування діяспори, що виявив на Вишкільному Курсі для вчителів доповняльних шкіл у Мюнхені в 1969 році.

„Та коли українська діяспора не відчує під стопами рідної землі, все ще над нею на всіх на всіх небосхилах зоріє потрійне сузір'я української релігійної віри, української культури та може ще з більшою як у Батьківщині ясністю, — всеукраїнського еміграційного післанництва."

Як педагог він турбувався долею української дитини, що за Фройдом є батьком людини, і тому в 1979 році, інтернаціональному році дитини, закликав глибше цікавитися студіями нашої дітвори, нашого шкільництва.

Як ректор, довголітній декан і професор філософії Українського Вільного Університету, він „добру третину свого життя віддавав на служіння ідеї нашого університету, як її окреслив Ясперс для всіх університетів взагалі, у своєму першому післявоєнному творі 'Діе Ідее дер Універсітет', і тому його 'будущим душу я тривожу'"...До глибини серця його боліла байдужість української діяспори до колосального унікального успіху нововизнання німецьким урядом УВУ в 1978 році:

„Наша преса поза короткими повідомленнями про нововизнання не помістила ні однієї статті про подію, яка для еміграційної збірноти безперечно носить характе безприкладности. Існує безліч наукових товариств у чужинних еміграційних групах, але державно признаного університету і то з національним завданням — немає."

Тож, не зважаючи на похилий вік та на період видужування після кількох важких операцій, він сам пише довшу статтю-розвідку про „Потрійне нововизнання УВУ" і ще закликає молодших до належного висвітлення цієї справи.

В самому УВУ покійний був ініціятором, душею та виконавцем численних вечорів, які так часто наповняли по береги авлю нашої альма матер та підносили духово всю мюнхенську громаду і тих, що зліталися до неї влітку.

Часто тривожився нашим майбутнім і тому зразу після появи на Заході творів О.Бердника зумів зорганізувати такий незабутній вечір, присвячений філософії цього нашого футуролога, поета небувальщини і борця за правду, за волю.

Останньо тривожило його питання — „Хто нас заступить?" Це можна було почути в його рефератах, гутірках, розмовах по студентських клюбах, відвідинах школи українознавства в часі його поїздки по Америці і Канаді в 1974 році разом із дружиною, яка своєю відданою опікою уможливлювала це. Можна було це вичитати у переписці з молоденькими учнями, вичитати у передмові до видання збірки поезій „Завтра або післязавтра" молодого поета-початківця Любомира Госейка в 1979 році у Парижі. Важко дати нам вже йому відповідь, бо ще дуже живим у пам'яті виринає образ високої, худорлявої, але завжди елеґантної постаті, що з питомим йому шармом входить до налитої сонцем викладової залі УВУ. Св.п. проф. Кульчицький заявив, що прагне навчити нас, без огляду на вік, думати й розуміти, а навчив нас також — зрозумівши, відчувати.

Тож ще довго в наших серцях ніхто на заступить його місця, місця велетня української духовости, місця „особовости" за його власним терміном. Маючи відчуття майбутнього радо шукав зустрічів із наймолодшими переємниками української духовости, тож віримо, що, за словами англійської баляди про воїнів, теж воїни-педагоги такої величі як покійний проф. д-р Олександер Кульчицький не вмирають, а тануть за обрієм, щоб вічно жити в серцях своїх переємників.

Леся Кисілевська-Ткач

60-річчя УВУ у Штуттґартському університеті

Дня 30-го листопада 1980 року минуло 25 літ співдії Українського Вільного Університету із Штуттґартським університетом. В тому часі відбулося біля 40 спільних наукових конференцій та вечорів. УВУ, між іншим, два роки тому взяв участь у 150-річчі цього університету, як єдина нені мецька наукова установа: насамперед мала місце спільна наукова конференція, а згодом, у листопаді 1979 року, виставка чеських і українських мистців.

Цього року 25-річчя співдії буде сполучене з 60-річчям УВУ. Ювілейний вечір матиме місце у приміщеннях Штуттґартського університету у п'ятницю, 8-го травня. Він буде присвячений, між іншим, пам'яті одного з найбільших добродіїв УВУ з першої доби його дії у Чехо-Словацькій Республіці (1921-45 рр.), коли УВУ користувався не тільки визнанням університетських прав, але й повним фінансовим забезпеченням.

У програмі вечора: ректор Штуттґартського університету проф. д-р Г. Цвіккер: відкриття й привітання; ректор УВУ проф. д-р В. Янів: Постать Томи Ґарріґа Масарика; проф. УВУ д-р Й. Кратохвіль, організатор вечора: Погляд на 25-літню співдію УВУ із Штуттґартським університетом; д-р г.к. УВУ Г. Тідеманн (університет Штуттґарт): Латинська мова, як мова освічених верств середньовіччя й европейських духовних еліт та гуманістична наука Т. Ґ. Масарика; доцент д-р К. Маєр цу Уртруп (**Гайдельберзький університет**): Спільна молитва в стилі майбутнього — Суґгестії для молоді манастирської спільноти у Тезе; д-р УВУ Блянка Єржабек (асистент педагогіки УВУ): Т. Ґ. Масарик, Я. Амос Коменски, О. Кокошка.

Звичайно, доповіді будуть читані у німецькій мові.

Про вечір повідомляли спільні афіші, розіслані до околичних університетів. Вечір, незаперечно, спричиниться до затіснення вузлів дружби двох університетів, що їх співдія, напевно, ввійде у історію культурних взаємовідношень України та Німеччини.

Вступайте в члени УНС!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СОФІЯ МАЦЕЛЮХ, членка УНС Відд. 473 ім. сотн. Ю. Головінського в Монтреалі, померла 11 лютого 1981 р. на 78-му р. життя. Нар. 1903 р. в Україні; членкою УНС стала в 1958 р. Залишила у смутку сина Володимира, невістку Соню, 3 внуків та дальшу родину. Похорон відбувся 16 лютого 1981 р. на цвинтарі Коте дес Нейґес в Монтреалі.

Вічна Їй Пам'ять!
Віра Баніт, секр.

НИКОЛАЙ КРАВЧУК, член УНС Відд. 130 св. Володимира в Ню Йорку, помер 29 січня 1981 р. на 90-му році життя. Нар. 1890 р. в Тернополі, Україна; членом УНС став у 1939 р. Залишив у смутку сина Михайла, 3 внуків і 6 правнуків. Похорон відбувся 2 лютого 1981 р. на цвинтарі Моунт Олівет, Маспет, Ню Йорк.

Вічна Йому Пам'ять!
Юрій П. Юрків, секр.

ПАРАСКЕВІЯ ЗАТВАРНИЦЬКА, членка УНС Відд. 274 свв. Петра і Павла в Янґставн, Огайо, померла 14 березня 1981 р. на 58-му р. життя. Нар. 1922 р. в с. Дідушиці Малі, повіт Стрий, Україна; членкою УНС стала у 1957 р. Залишила у смутку мужа та дві дочки: Лесю й Ірину. Похорон відбувся 16 березня 1981 р. на цвинтарі Кальварія, Янґставн, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

МАТИЛЬДА ВИТЯЗЬ, членка УНС Відд. 161 св. Василія в Ембрідж, Па., померла 27 березня 1981 р. на 85-му р. життя. Нар. 1895 р. в Західній Україні; членкою УНС стала в 1915 р. Залишила у смутку сина Вілліяма, дочку Джанет, 2 внуків і 7 правнуків. Похорон відбувся 31 березня 1981 р. на укр. кат. цвинтарі свв. Петра і Павла в Ембрідж, Па.

Вічна Їй Пам'ять!
Андрій Джула, секр.

ЕМІЛІЯ М. ҐОШКО, членка УНС Відд. 106 св. Николая в Чікаґо, померла 30-го березня 1981 р. на 91-му р. життя. Нар. 1890 р. в Україні; членкою УНС стала в 1927 р. Залишила у смутку синів: Степана і Джералда, дочки: Лилліян, Міллі і Марію Анну, 6 внуків та численну дальшу родину в ЗСА і Україні. Похорон відбувся 3 квітня 1981 р. на цвинтарі св. Николая в Чікаґо, Ілл.

Вічна Їй Пам'ять!
Управа

● ДО ВИНАЙМУ ●

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТа
2-го ТРАВНЯ 1981 РОКУ

Елизабет, Н. Дж. — Річні Збори Т-ва „Запорозька Січ" 234-ий Відд. о год. 7-ій веч. у малій церковній залі, Grier Ave. and South St. В програмі: звіти Управи, вибір нової Управи та інші справи. Після Зборів — перекуска.

Б. Федик — предс.
О. Яцусь — касир
І. Іваник — секр.

ОГОЛОШЕННЯ

У справі передплати журналу **"АНАБАЗИС"** як рівнож у будь-яких справах, що торкаються концепції **ЛИЦАРІВ СВЯТОСЛАВА,** а також у справі будь-якого кореспондування зі мною, прошу писати на адресу:

VALENTYN MOROZ
23 Armadale Ave.,
Toronto, Ont., M6S 3W7
Canada

і дзвонити на число:
(1) - (416) - 767 - 6862

Валентин Мороз

● REAL ESTATE ●

●FUNERAL DIRECTORS●